

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Mgr. Filipem Skřivanem ve věci

žalobce: **J. K.**
bytem X
zastoupen Ing. Mgr. Vlastimilem Calabou, advokátem
sídlem Havlíčkova 2788/135, Kroměříž

proti
žalovanému: **Krajský úřad Zlínského kraje**
sídlem třída Tomáše Bati 21, Zlín

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 1. 2021, č. j. KUŽL 75612/2020, sp. zn. KUSP 75612/2020 PŽÚ,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaný napadeným rozhodnutím zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí Komise k projednávání přestupků města Bystřice pod Hostýnem (dále jen „komise“) ze dne 22. 10. 2020, č. j. OOZ 252/2019-38, sp. zn. OOZ 252/2019 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.
2. Prvostupňovým rozhodnutím byl žalobce shledán vinným ze spáchání přestupku dle § 7 odst. 1 písm. c) bod 4. zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích (dále jen „zákon o některých přestupcích“), kterého se dopustil dne 23. 11. 2019 v době okolo 15:45 hodin v Bystřici pod Hostýnem na ulici Přerovská na neoplocených pozemcích ve vzdálenosti cca 6 metrů před domem č. p. 304 tím, že úmyslně fyzicky napadl P. H. tak, že ho nejméně 1x udeřil pěstí do pravého spánku. Komise za přestupek žalobci uložila pokutu ve výši 10 000 Kč a povinnost nahradit náklady řízení ve výši 1 000 Kč.

II. Obsah žaloby

3. Žalobce namítá, že napadené rozhodnutí pouze převzalo argumentaci a posouzení skutkového stavu z prvostupňového rozhodnutí, přičemž se žalovaný vůbec nevypořádal s námitkami a tvrzeními žalobce. Správní orgány rovněž pominuly, v jakém řízení byl žalobce dříve uznán vinným ze spáchání přestupku.
4. Žalobce nesouhlasí s tím, že jednání P. H. bylo kvalifikováno jako jednání v nutné obraně. Tvrzení žalovaného, že *„pro posouzení otázky, kdo je útočníkem a kdo útok odvrací, je rozhodující počáteční iniciativa, tedy kdo začal s útokem“*, je pravdivé pouze do doby, než se z obránce stane útočník. Žalobce uznává, že fyzický konflikt započal, přičemž se P. H. logicky ihned bránil. Žalobce má však za to, že o nutnou obranu nepůjde tam, kde útok již fakticky skončil, nebo kde pachatel reaguje na útok takovým způsobem, že útok ve skutečnosti oplácí, a nikoliv odvrací. Institut nutné obrany je nezbytné užívat velice obezřetně, což klade značné nároky na zdůvodnění jeho užití. V tomto konkrétním případě přesvědčivé odůvodnění oprávněnosti užití nutné obrany absentuje. Je zřejmé, že konflikt P. H. baví a užívá si jej, na což žalobce upozorňoval, avšak správní orgány to nezohlednily.
5. Žalobce nesouhlasí s tím, jak je v napadených rozhodnutích předmětná situace vykreslena. Žalovaný nezohlednil vyhrocené sousedské vztahy a skutečnost, že celý incident byl zřejmou a úmyslnou provokací ze strany P. H. Žalobce poukazuje na nahrávku, která je součástí správního spisu. Je přitom zřejmé, že P. H. se pohyboval okolo auta žalobce a fotil jej, resp. otevřený kufr auta. To je dle žalobce jednáním, které překračuje rámec pouhé nevhodnosti a narušuje zájem na spořádaném občanském soužití. Poté, co se mu žalobce pokusil ve fotografování jeho soukromého majetku zabránit, nebyla reakce P. H. nutnou obranou. P. H. měl možnost místo incidentu opustit, avšak neučinil tak a žalobci nejprve adresoval slovní projev. Rozhodně tedy nepůsobí dojmem člověka, který má strach či obavy.
6. Žalobce dodává, že ze spisového materiálu není zřejmé, proč P. H. musel zrovna ve chvíli, kdy žalobce přivezl dříví, začít nahrávat své vozidlo, resp. poté co se ujistil, že jeho vozidlo nikdo nepoškozuje, nebylo třeba, aby v nahrávání pokračoval. Komisi jsou špatné sousedské vztahy známe z úřední činnosti. V prvostupňovém rozhodnutí je však v tomto

ohledu pouze uvedeno, že to byl žalobce, kdo sousedské vztahy ještě více přiostrčil, přičemž o nevhodném chování P. H. zde není žádná zmínka. Žalobce má za to, že jednání P. H. je obyčejnou šikanou a zjevným zneužitím práva, které nepožívá právní ochrany. Právě jednání P. H. vykazuje znaky přestupku proti občanskému soužití.

7. Uvádí-li komise, že správní trest má plnit i funkci výchovnou, žalobce si je dobře vědom toho, že řešit jakoukoli situaci fyzickou konfrontací je nežádoucí. Pro žalobce je však podstatné, že správní orgán mu svým rozhodnutím dává najevo, že je povinností žalobce strpět záměrné zlovolné jednání jeho souseda, které má za cíl jediné, a sice vyžít se ve snižování důstojnosti souseda a jeho rodiny. Uložená sankce je navíc dle žalobce neodůvodněná. Navrhuje proto, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného, replika žalobce

8. Žalovaný trvá na tom, že jednání žalobce je přestupkem. Žalobce nerozporuje, že fyzický útok na P. H. započal, naopak to doznává. Z hlediska okolností spáchání přestupku je třeba uvést, že i když jsou sousedské vztahy mezi žalobcem a P. H. vyhrocené, nebylo v žádném případě v dané situaci adekvátní, aby žalobce P. H. jakkoliv fyzicky napadl. Jednání žalobce s jistotou nemohlo k nápravě již narušených vzájemných vztahů přispět, ba právě naopak. Žalovaný zdůrazňuje, že je třeba respektovat obecně uznávaná pravidla chování. Neadekvátní způsob řešení konfliktů hrubým jednáním nevede k řešení vzájemných sporů, ale k zásahu do práv jiných osob. Žalovaný proto navrhuje, aby soud žalobu zamítl.
9. V replice žalobce trvá na tom, že konflikt nevyvolal, naopak trpěl různé formy napadání a ponižování. To potvrzuje i P. H. vystavené „parte“, které žalobce dokládá v příloze.

IV. Posouzení věci krajským soudem

10. Žaloba byla podána včas (§ 72 odst. 1 s. ř. s.), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.). Žaloba je přípustná (zejména § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.). Za splnění podmínek § 51 s. ř. s. rozhodl soud bez jednání.
11. Žaloba **není** důvodná.
12. Zdejší soud se nejdříve zabýval námitkou, že se žalovaný nevypořádal s námitkami a tvrzeními žalobce. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 23. 7. 2008, č. j. 3 As 51/2007-84, uvedl, že *„Nevypořádá-li se správní orgán v rozhodnutí o oprávněném prostředku se všemi námitkami, které v něm byly uplatněny, způsobuje to nepřezkoumatelnost rozhodnutí zpravidla spočívající v nedostatku jeho důvodů [§ 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]“*
13. V žalobě vymezené námitky jsou ve velké míře obdobné námitkám, které žalobce vymezil v odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí. Žalobce tedy rovněž v odvolání namítal, že nesouhlasí s tím, že jednání P. H. bylo kvalifikováno jako nutná obrana, považuje je za zjevnou provokaci, kterou si P. H. užíval, a správní orgán nezohlednil špatné sousedské vztahy.
14. Na všechny tyto námitky reagovala již komise v prvostupňovém rozhodnutí. Žalovaný se jimi zabýval na str. 4 – 5 napadeného rozhodnutí, kde mj. uvedl, že *„...je nesporné, že jako první zaútočil obviněný, když přiběhl k P. H. a útočil svou pěstí na jeho tvář. K námitce, že P. H. je mladší a fyzicky zdatnější, odvolací orgán uvádí, že tuto skutečnost si měl především uvědomit sám obviněný, než útok na P. H. započal. V daném případě mu ze strany P. H. žádný*

přímo brozící nebo trvající útok nebrozil, naopak konflikt vyprovokoval sám, kdy se následně P. H. bránil jeho útoku, a to obrannou pozicí s pěstmi před sebou. Odvolací orgán dále k námitce obviněného uvádí, že v daném případě se ze strany P. H. nejednalo ani o vybočení z nutné obrany. Jednání P. H. nebylo zcela zjevně nepřiměřené způsobu prvotního fyzického útoku obviněného.“ Žalovaný se pak rovněž zabýval žádostí o prošetření postupu Komise ve vztahu k odložení věci P. H., přičemž uzavřel, že „V daném případě, ani kdyby jednání P. H. nebylo posouzeno jako nutná obrana (jak tomu bylo, nad to v souladu se závěry dozorujícího státního zastupitelství), na rozhodnutí o vině obviněného by to vliv nemělo.“

15. Povinnost správních orgánů řádně odůvodnit rozhodnutí pak dle krajského soudu nelze vykládat jako požadavek na detailní odpověď na každý dílčí argument žalobce (tu zejména obecný poukaz na vyhocené sousedské vztahy). Z odůvodnění napadeného rozhodnutí rekapitulovaného výše jsou závěry žalovaného jasně seznatelné a toto odůvodnění dostatečně reaguje na odvolací argumentaci. Napadené rozhodnutí proto není nepřezkoumatelné a krajský soud mohl přistoupit k jeho věcnému přezkumu.
16. Nejprve je třeba zdůraznit, že předmětem tohoto řízení je přezkum rozhodnutí (a navazujícího odvolacího rozhodnutí), kterým byl žalobce uznán vinným ze spáchání přestupku, kterého se dopustil jednáním spočívajícím v napadení P. H. Předmětem řízení naopak skutkově ani právně není to, co po tomto jednání následovalo. Otázka, zda P. H. při odvracení útoku vybočil z mezí nutné obrany (případně zda se vůbec o nutnou obranu nejednalo, neboť neodvracel prvotní útok), proto nemá pro posouzení zákonnosti napadeného rozhodnutí žádný význam. To ostatně vyjádřil i žalovaný v napadeném rozhodnutí, kde výstižně uvedl, že ani kdyby jednání P. H. nebylo posouzeno jako nutná obrana, na rozhodnutí o vině žalobce by to vliv nemělo. Z těchto důvodů by bylo nadbytečné, aby se touto otázkou krajský soud blíže zabýval.
17. Co naopak může mít vliv na posouzení věci, je zhodnocení situace před útokem žalobce a v jeho průběhu. Nikoliv primárně dlouhodobě vyhocené sousedské vztahy. Žalobce jimi sice argumentuje, ale nijak blíže je v průběhu správního řízení ani v žalobě nekonkretizuje co do důvodu, doby trvání, intenzity vzájemných negativních jednání atd. Ve správním řízení využil svého práva nevypovídat. Není tedy zřejmé, jak měly správní orgány dlouhodobě negativní sousedské vztahy zohlednit, když jim k tomu ani sám žalobce nic bližšího nesdělil. Je zřejmé pouze to, že žalobce má aktuálně ztížený přístup vozidlem ke svému domu, neboť pokud by chtěl jet přímo z veřejné komunikace do své garáže, musel by jet po pozemku svého souseda P. H.
18. Je však třeba zabývat se argumentací žalobce, že jeho jednání bylo vyvoláno provokací ze strany P. H., kterému se žalobce snažil zabránit ve fotografování svého soukromého majetku.
19. Jak uvádí odborná literatura (Šámal, P. a kol. Trestní zákoník, 2. vydání, Praha: C.H.Beck, 2012, 3614 s.): „Útok, který osoba, jež se brání, zavinila ať úmyslně (včetně tzv. vyprovokovaného útoku), nebo z nedbalosti, zůstává útokem, a proto nevylučuje nutnou obranu. Jestliže však ten, kdo útok záměrně vyvolal, tak učinil proto, aby mohl „útočníkovi“ pod záminkou obrany způsobit újmu, a unikl tak potrestání za vlastní útok („obránné jednání“), je-li tedy vyvolání „útoku“ součástí plánovaného útoku vlastního, pak nejde o nutnou obranu.“
20. Podle současné právní úpravy není existence provokace z pohledu aplikace ustanovení o nutné obraně podstatná, pakliže provokace není již od počátku činěna v úmyslu na

vyprovokované jednání zareagovat útokem, nebo dokud provokace sama nepřekročí hranice útoku. V prvním případě je smyslem tohoto pravidla, aby neunikl potrestání ten, kdo má již od počátku úmysl útočit. V druhém případě je již provokace útokem a reakce proti provokaci nutnou obranou, proti níž již je nutná obrana z povahy věci vyloučena.

21. Aby bylo možné provokaci kvalifikovat jako útok, je dle krajského soudu nezbytné, aby již tato provokace přímo směřovala proti zájmu chráněnému zákonem, tj. představovala čin, který by byl trestným činem nebo přestupkem.
22. V nynější věci jsou stěžejními důkazy o skutkovém stavu věci především videozáznamy celé situace, které jsou založeny ve správním spise. Krajský soud se s nimi seznámil. Zjednodušeně řečeno, z těchto záznamů vyplývá, že P. H. natáčel na svůj mobilní telefon žalobce při vykládání dřeva, což doprovázel slovními poznámkami (*„Moje, můj pozemek... Ne vozík, tady to pole. To pole, tady ta příjezdová... tady ta příjezdová cesta. Toto není váš... toto není váš pozemek. Nezlobte se na mě.“*). Na to žalobce reagoval tím, že prudce zaútočil na P. H. pěstmi, v důsledku čehož došlo k fyzické potyčce, v níž oba útočili pěstmi. Po jedné z ran žalobce upadl, na což P. H. reagoval tak, že sebral svůj mobilní telefon a jal se místo opouštět. Žalobce, poté co se zvedl ze země, opětovně počal na P. H. útočit, konec potyčky je již mimo záznam.
23. Krajský soud nemá v posuzované věci pochybnosti o tom, že jednání P. H. bylo úmyslnou provokací žalobce, bylo jednáním zlomyslným, neslušným, a patrně i protiprávním (P. H. pořizoval audiovizuální záběry žalobce a jeho vozidla bez svolení žalobce). Proti takovému jednání je zásadně přípustné použít dovolené svépomoci. Zároveň však dle krajského soudu zjevně nešlo ze strany P. H. samo o sobě o útok ve smyslu trestního či přestupkového práva, který by bylo možné v rámci nutné obrany odvracet. Pokud žalobce reagoval útokem pěstmi, jedná se zjevně o překročení mezí dovolené svépomoci a jednání, které je neúměrné intenzitě a významu narušení pokojného soužití, k němuž došlo ze strany P. H.
24. To ostatně konstatoval i žalovaný v napadeném rozhodnutí: *„I když obviněný namítá, že bránil svůj majetek před P. H., odvolací orgán uvádí, že ke své ochranně zvolil nepřiměřený způsob, a to fyzický útok, přičemž, jak sám uvádí, za účelem ochrany svého majetku má především na svém pozemku nainstalované bezpečnostní kamery.“*
25. A uvedené posouzení odpovídá i judikatuře Nejvyššího správního soudu, která se týká obdobné situace sousedského konfliktu v reakci na pořizování záznamu jednou z dotčených osob. Vyplývá z ní, že reakce na tento druh sporů v podobě fyzických výpadů, jakkoli mohou být důsledkem rozrušení z předchozích událostí, nelze označit jinak než za úmyslné a přímo vedené útoky; v těchto případech je totiž útok pouze následkem vzteku z předchozího průběhu děje. Agresivní jednání, byť učiněné v afektu, ovšem není možné akceptovat (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 8. 2019, č. j. 2 As 284/2018 – 38). Iniciativa ohledně fyzického kontaktu byla přitom i v nynější věci jednoznačně na straně žalobce. Z ničeho nevyplývá, že by měl P. H. jakýkoliv zájem na fyzickém konfliktu s žalobcem, což ostatně ani žalobce nenamítá. Také krajskému soudu se jeví, že P. H. neměl dle záznamu v úmyslu eskalovat konflikt dále než k natáčení na mobilní telefon a zlomyslným poznámkám.
26. Provokace ze strany P. H. proto nemůže vést ke zproštění odpovědnosti žalobce za přestupek (kam fakticky směřuje žalobní i odvolací argumentace), úvahy komise a

žalovaného jsou v tomto směru dostačující. Krajský soud taktéž nemá za to, že by touto okolností byla oslabena materiální stránka deliktu do té míry, že už by nešlo o přestupek, tj. že by fyzický útok v návaznosti na pořizování záznamu a slovní provokaci nebyl společensky nebezpečný.

27. Uvedenou skutečnost by tak bylo teoreticky možné zohlednit při ukládání trestu, tj. při úvahách ohledně druhu a výše trestu. Nedostatky odůvodnění výše sankce však žalobce v žalobě nenamítá. Pouze na závěr žaloby uvádí, že uložená sankce je neodůvodněná, což ovšem neodpovídá skutečnosti. Sankci komise odůvodnila na str. 14 – 15 svého rozhodnutí, její úvahy žalobce v žalobě nerozporuje. Sankce se týká ještě věta ze začátku žaloby, tj. že správní orgány pominuly, v jakém řízení byl žalobce dříve uznán vinným ze spáchání přestupku. Jakým způsobem to dle žalobce mělo být zohledněno (a v jakém řízení byl dříve uznán vinným) však již žalobce nespecifikuje.

V. Závěr a náklady řízení

28. Krajský soud z výše uvedených důvodů žalobu jako nedůvodnou zamítl dle § 78 odst. 7 s. ř. s.
29. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nebyl úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, procesně úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.
30. O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nebyl ve věci úspěšný, a proto mu nenáleží právo na náhradu nákladů řízení, to by náleželo procesně úspěšnému účastníkovi – žalovanému. Zdejší soud však nezjistil, že by žalovanému v souvislosti s řízením vznikly náklady přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti, a proto mu náhrada nákladů řízení nebyla přiznána.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o ní musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 10. února 2022

Mgr. Filip Skřivan, v. r.
samosoudce

